

ปัญหาและอุปสรรค

ข้อมูลที่ขับเคลื่อนในประเด็นสิทธิมนุษยชนคือเครื่องมือที่มีค่าและมีความสำคัญที่สุดต่อองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนในการต่อสู้กับการละเมิดสิทธิมนุษยชน องค์กรด้านสิทธิมนุษยชนรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อปกป้องเหยื่อของการถูกละเมิด และนำความยุติธรรมเข้าจัดการกับผู้ละเมิดสิทธิฯ ดังที่องค์กรสิทธิมนุษยชนนานาชาติใช้ข้อมูลข่าวสาร ส่งข้อเท็จจริงผ่านสื่อมวลชน ไปสู่การพิจารณาของคณะกรรมการและผู้พิพากษา เพื่อสร้างความตื่นตัวและกดดันทางการเมือง หากปราศจากการรวบรวมข้อมูลอันเป็นข้อเท็จจริง การรณรงค์ด้านสิทธิมนุษยชนจะพบข้อจำกัดก่อนจะนำไปสู่ความสำเร็จ

อย่างไรก็ตาม องค์กรด้านสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับนานาชาติ ได้บอกกับเราถึงปัญหาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนจำนวนมากจากกลุ่มที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ ข้อมูลได้เสียหายไปกับการถูกยึด ทำลาย หรือความเลินเล่อ การรวบรวมข้อมูลขึ้นใหม่ทำได้ยากลำบากหรืออาจเป็นไปได้ไม่ได้เลยสำหรับการรวบรวมข้อมูลจากผู้ถูกล่วงละเมิด ขณะที่คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและกลุ่มสิทธิมนุษยชนนานาชาติต้องใช้ข้อมูลนี้เพื่อเป็นหลักฐานหาผู้รับผิดชอบต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน

กลุ่มผู้ทำงานด้านสิทธิมนุษยชนได้แสดงความต้องการกับเราที่จะมีเครื่องมือที่จะช่วยรวบรวม บริหารจัดการ และมีความปลอดภัยในการจัดเก็บข้อมูลการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อช่วยผู้ปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชนในการเฝ้าระวัง ต่อต้านและเอาผิดกับผู้ละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวควรมีคุณสมบัติดังนี้

- ป้องกันข้อมูลจากการสูญหาย การจารกรรม และการทำลาย
- ให้ความมั่นใจว่าข้อมูลจากกลุ่มที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชนจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี ทำให้นักวิจัยด้านสิทธิมนุษยชนสามารถเข้าถึงขอบเขตและปริมาณการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ดีขึ้น และนำไปสู่การสร้างรูปแบบการละเมิดที่หลากหลาย โดยอาศัยพื้นฐานข้อมูลจากพยานที่เครื่องมือสามารถรวบรวมได้มากขึ้น
- สนับสนุนกลุ่มที่ทำงานในพื้นที่ ทำให้ผู้ทำงานในพื้นที่สามารถตัดสินใจว่าข้อมูลชนิดใดควรเปิดเผยสู่สาธารณะ ข้อมูลชนิดใดควรปกปิดเป็นความลับ
- เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชน ผู้ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม สื่อมวลชนและสาธารณชน สามารถเข้าถึงข้อมูลจากผู้ถูกละเมิดสิทธิโดยตรง

สมาคมความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์แห่งสหรัฐอเมริกา หรือ The American Association for Advancement of Science ประมาณการว่าเมืององค์กรด้านสิทธิมนุษยชนกว่า 10,000 องค์กรทั่วโลกรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ในรูปแบบ

ที่หลากหลาย จากการวิจัยและการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนใช้วิธีที่แตกต่างกันในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งจากการจดบันทึก การพิมพ์ จนถึงการใช้โปรแกรมตารางคำนวณในคอมพิวเตอร์ โดยสรุปคือ เป็นการรวบรวมข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกันและยากที่จะใช้งานร่วมกันได้ นอกจากนี้ จากการทำวิจัยในพื้นที่ ผู้ใช้งานบอกกับเราว่าข้อมูลที่พวกเขาเก็บไว้ในพื้นที่ในรูปแบบคอมพิวเตอร์หรือกระดาษนั้นง่ายต่อการถูกจารกรรม การสูญหาย หรือ ถูกทำลาย ยกตัวอย่างเช่น องค์กรด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศศรีลังกา ใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลการละเมิดสิทธิมนุษยชนกว่า 7 ปีในรูปแบบเอกสาร ถูกปลวกกินเสียหาย เป็นต้น

โปรแกรม Martus คือคำตอบ

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว Benetech องค์กรไม่แสวงกำไรผู้นำด้านเทคโนโลยีแห่งซิลิคอนวัลเลย์ ได้พัฒนาระบบรายงานด้านสิทธิมนุษยชน Martus ซึ่งเป็นเทคโนโลยีแบบเปิดเผยต้นรหัส (Open Source) เครื่องมือนี้ถูกออกแบบขึ้นเพื่อช่วยเหลือองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนในการรวบรวม ป้องกัน บริหารจัดการ และเผยแพร่ข้อมูลอันเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน โปรแกรม Martus ทำให้ผู้ที่ทำงานในพื้นที่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้อย่างปลอดภัยบนระบบเครือข่ายแบบปิดที่มีรูปแบบโปรแกรมที่ใช้งานง่าย เพื่อการเก็บรักษาข้อมูลหลักฐานที่สำคัญสำหรับใช้ในการวิจัย สืบสวนสอบสวน และในขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม

โปรแกรม Martus ถูกออกแบบจากการศึกษาจากการทำงานขององค์กรด้านสิทธิมนุษยชนและผู้เชี่ยวชาญทั่วโลก โดยเฉพาะดอกเตอร์แพทริก เบลล์ หนึ่งในนักสถิติด้านสิทธิมนุษยชนชั้นนำของโลก ทีมงาน Martus ได้หารือถึงความต้องการในการใช้เครื่องมือกับองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนนานาชาติ อาทิ Human Rights Watch, คณะกรรมการทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน (Lawyer's Committee for Human Rights), Open Society Institute, องค์กรการสหประชาชาติ และ องค์กรนิรโทษกรรมสากล รวมทั้งองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่กว่า 12 ประเทศ นอกจากนี้ก่อนการพัฒนาโปรแกรม Benetech ได้ทำการวิจัยด้านการตลาดในพื้นที่ประเทศศรีลังกา กัมพูชา กัวเตมาลา และรัสเซีย และได้มีการทดลองใช้งาน โปรแกรมมาตัสในรุ่นก่อนการใช้งานจริงในประเทศดังกล่าวรวมทั้งในสหรัฐอเมริกา เพื่อที่จะนำผลการทดสอบมาปรับปรุงด้านการออกแบบและการทำงานของโปรแกรมก่อนการออกโปรแกรม Martus รุ่นการใช้งานจริง ซึ่งได้มีผู้ทำการทดสอบและสนับสนุนการทดสอบการใช้งานโปรแกรม Martus ยกตัวอย่างเช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งศรีลังกา องค์กรสภาเพื่อมนุษยธรรมแห่งศรีลังกา The Centro Para Accion Legal en Derechos Humanos in Guatemala [CALDH] และอีกหลายหน่วยงาน

ระบบรายงานด้านสิทธิมนุษยชน Martus เป็นซอฟต์แวร์ปกป้องข้อมูลของกลุ่มผู้ทำงานด้านสิทธิมนุษยชน โดยคำนึงถึงความต้องการที่สำคัญ 4 ประการจากผู้ใช้งาน

ใช้งานได้ง่ายจริง โปรแกรม Martus เป็นโปรแกรมที่ใช้งานง่ายเหมือนการใช้งานโปรแกรมอีเมล สามารถใช้งานกับคอมพิวเตอร์ทั่วไป และไม่ได้ต้องการการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตตลอดเวลา

ปลอดภัย ข้อมูลทุกข้อมูลจะมีการเข้ารหัส และจัดเก็บสำรองไว้อีกสถานที่หนึ่ง และจะเข้าระบบได้ก็ต่อเมื่อผู้ที่มีรหัสผ่านเฉพาะเท่านั้น

ง่ายต่อการสืบค้น โดยเฉพาะการระบุสถานะและรายละเอียดของการละเมิดสิทธิมนุษยชน สามารถสืบค้นได้โดยกลุ่มหรือนักวิจัยที่ได้รับอนุญาตให้เข้าสู่ระบบ

โปร่งใส ซอฟต์แวร์เป็นแบบเปิดเผยต้นรหัส (Open Source) ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงรหัสโปรแกรมเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการใช้โปรแกรม Martus

การใช้งานและการจัดระบบโดยเทคโนโลยีนี้จะช่วยสร้างความมั่นใจว่าข้อมูลอันเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนจะได้รับการป้องกันและมีความสะดวกรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล

ในอนาคตระบบโปรแกรม Martus จะรวมถึงเรื่องการติดตามประเด็นอื่นๆ อาทิ การละเมิดสิทธิสตรี การค้ามนุษย์ การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และอาชญากรรมที่เกิดจากการต่อต้านทางเชื้อชาติ สีผิว ความเชื่อ ซอฟต์แวร์และต้นรหัสโปรแกรมพร้อมให้ดาวน์โหลดที่ www.martus.org